

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Αρχαίο ελληνικό δράμα: Ευριπίδης

Ενότητα: 13. Ερμηνευτικές παρατηρήσεις στίχων 663-718 της *Μήδειας*

Μενέλαος Χριστόπουλος

Τμήμα Φιλολογίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1. Σκοποί ενότητας.....	4
2. Περιεχόμενα ενότητας	4
3. Ερμηνευτικά σχόλια στους στ. 663-718 της <i>Μήδειας</i>	5
4. Παρουσίαση των σωζόμενων ευριπίδειων έργων (<i>Άλκηστις</i>)	6
7. Ενδεικτική βιβλιογραφία	6

1. Σκοποί ενότητας

Η ενότητα στοχεύει στην παροχή βασικών πληροφοριών για την ερμηνεία των στίχων 663-718 της *Μήδειας*, που αποτελεί το βασικό αντικείμενο μελέτης του μαθήματος, καθώς και στην παρουσίαση της τραγωδίας *Άλκηστις*.

2. Περιεχόμενα ενότητας

Κάθε ενότητα περιλαμβάνει ερμηνευτικά σχόλια σε στίχους της *Μήδειας*, καθώς και βασικές πληροφορίες για την υπόθεση και την χρονολόγηση των σωζόμενων έργων του Ευριπίδη. Η παρούσα ενότητα εστιάζει στους στίχους 663-718 της *Μήδειας*, ενώ στο δεύτερο μέρος της παρουσιάζεται η τραγωδία *Άλκηστις*.

3. Ερμηνευτικές παρατηρήσεις στους στ. 663-718 της Μήδειας

- **Στ. 663-4:** ο Αιγέας εισέρχεται στην σκηνή και χαιρετά την Μήδεια με λόγια που υποδεικνύουν οικειότητα.
- **Στ. 665-6:** η απάντηση της Μήδειας είναι συγκρατημένη. Αποφεύγει να μιλήσει για τα δικά της προβλήματα και προσπαθεί να αποσπάσει πληροφορίες για τον λόγο της εμφάνισης του Αιγέα, προσπαθώντας να κερδίσει, μάλιστα την εύνοιά του με την κολακευτική αναφορά στην καταγωγή του.
- **Στ. 667-673:** το πρώτο μέρος της στιχομυθίας Αιγέα-Μήδειας αποκαλύπτει ότι ο πρώτος έφτασε στην Κόρινθο επιστρέφοντας από το Μαντείο των Δελφών. Σκοπός της επίσκεψής του ήταν να πάρει πληροφορίες σχετικά με το πρόβλημα ατεκνίας που αντιμετωπίζει αυτός και η σύζυγός του.
- **Στ. 679-681:** ο Αιγέας αποκαλύπτει στην Μήδεια τον χρησμό που του δόθηκε από το Μαντείο: *άσκοῦ με τὸν προύχοντα μὴ λῦσαι πόδα / πρὶν ἂν πατρώϊαν αὔθις ἐστίαν μόλω.* Όπως συνηθιζόταν, ο χρησμός έχει την μορφή αινίγματος, γι' αυτό και ο Αιγέας αποφασίζει να τον αποκαλύψει στην Μήδεια, που είναι γνωστή για την σοφία της, ελπίζοντας ότι θα μπορέσει να τον κατανοήσει. Στην πραγματικότητα, ο χρησμός αποτελεί συμβουλή προς τον Αιγέα να μην έρθει σε σεξουαλική επαφή, παρά μόνο με την γυναίκα του όταν θα επιστρέψει στην οικία του, γιατί η πρώτη επαφή μετά την αναχώρηση από το Μαντείο θα είναι επιτυχημένη από την άποψη της τεκνοποίησης.
- **Στ. 682-686:** ο λόγος της επίσκεψης του Αιγέα στην περιοχή της Κορίνθου είναι η επιθυμία του να συμβουλευτεί τον Πιθέα, βασιλιά της Τροιζήνας, σχετικά με το περιεχόμενο του χρησμού που έλαβε από τους Δελφούς. Ο Ευριπίδης υπαινίσσεται τον γνωστό μύθο περί της γέννησης του Θησέα από την κόρη του Πιθέα.
- **Στ. 689 κ. εξ. :** το δεύτερο μέρος της συνομιλίας Αιγέα-Μήδειας περιστρέφεται γύρω από το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η δεύτερη. Η Μήδεια παρουσιάζει τα βασικά σημεία της υπόθεσης, δηλαδή τον γάμο του Ιάσονα με άλλη γυναίκα (στ. 694) από έρωτα, όπως η ίδια πιστεύει (στ. 698) καθώς και την ανάμειξη του Κρέοντα, βασιλιά της Κορίνθου, ως πατέρα της νέας συζύγου του Ιάσονα (στ. 702). Αναφέρεται, επίσης, στην απόφαση του Κρέοντα να εξορίσει την ίδια και τα παιδιά της (στ. 704, 706).
- **Στ. 709-718:** έχοντας εκθέσει την δυσχερή κατάσταση, στην οποία βρίσκεται, η Μήδεια καταφεύγει στην ικεσία, προκειμένου να αποσπάσει την υπόσχεση του Αιγέα για βοήθεια. Αν πρόκειται για τυπική ικεσία, η Μήδεια θα ακουμπούσε με το ένα χέρι της την γενειάδα του Αιγέα και με το άλλο τα γόνατά του. Ζητά από τον Αιγέα να την δεχθεί στην Αθήνα, αφού πρόκειται να εξοριστεί από την Κόρινθο. Η ικεσία συνοδεύεται από ευχές για ικανοποίηση της επιθυμίας του για

απόκτηση παιδιών και για ευτυχισμένο βίο. Δεν παραλείπει, μάλιστα, να σημειώσει ότι και η ίδια μπορεί να συμβάλει στην πραγματοποίηση του πρώτου μέρους της ευχής με τις μαγικές της τέχνες.

4. Παρουσίαση των σωζόμενων ευριπίδειων έργων

- **Άλκηστις**

Η Άλκηστις είναι το παλαιότερο σωζόμενο έργο του Ευριπίδη. Είναι δε ενδιαφέρον ότι στην τετραλογία, της οποίας αποτελούσε τμήμα, κατείχε την θέση του σατυρικού δράματος, γεγονός που εξηγεί αρκετές ιδιομορφίες του έργου.

Τον πρόλογο εκφωνεί ο Απόλλωνας, ο οποίος εξηγεί ότι ζήτησε από τις Μοίρες να δεχθούν την αντικατάσταση του Άδμητου στον θάνατο από άλλον άνθρωπο, επειδή όσο καιρό έμεινε μαζί του διαπίστωσε τις αρετές του. Την θέση του δέχεται να πάρει η σύζυγός του, Άλκηστη, η οποία αφού ζητά από τον Άδμητο να μην παντρευτεί άλλη γυναίκα, πεθαίνει. Ακολουθεί η εμφάνιση του Ηρακλή, στον οποίο ο Άδμητος προσφέρει φιλοξενία, προσπαθώντας να αποκρύψει όσα σχετίζονται με τον θάνατο της συζύγου του. Μετά από λογομαχία του Άδμητου με τον πατέρα του, Φέρη, κατά την οποία ο ένας κατηγορεί τον άλλο για τον θάνατο της Άλκηστης, ο Ηρακλής πληροφορείται το γεγονός και αποχωρεί για να φέρει πίσω την νεκρή. Επιστρέφει συνοδευόμενος από μια γυναίκα, το πρόσωπο της οποίας καλύπτεται με πέπλο και ζητά από τον Άδμητο να την κρατήσει κοντά του. Εκείνος, όμως, ενθουσιάζοντας την υπόσχεση που έδωσε στην σύζυγό του πριν αυτή πεθάνει αρνείται. Ο Ηρακλής τελικά τον πείθει και όταν οι σύζυγοι ενώνουν τα χέρια τους, ο Ηρακλής αποκαλύπτει το πρόσωπο της Άλκηστης και έτσι η ευτυχία επανέρχεται στον οίκο του Άδμητου.

5. Ενδεικτική βιβλιογραφία

Dunkle, J. R., "The Aegeus episode and the theme in Euripides' *Medea*", *TAPA* 100 (1969), 97-107.

Mastronarde, D. J., *Ευριπίδου Μήδεια*. Μετάφραση Δ. Γιωτοπούλου, επιμέλεια μετάφρασης Μ. Χριστόπουλος. Αθήνα, Πατάκης 2006.

Page, D. L., *Ευριπίδη Μήδεια*. Μετάφραση Γ. Γιατρομανωλάκης. Αθήνα, Καρδαμίτσα 1990.

Sfyroeras, P., "The ironies of salvation: the Aigeus episode in Euripides' *Medea*", *CJ* 90 (1994), 125-142.

Στεφανόπουλος, Κ. Θ., *Ευριπίδης. Μήδεια*. (μετάφραση). Αθήνα, Κίχλη 2012.

Szlezák, T. A., "Hikesie und bitte in Euripides' *Medea*", *Orientalia* 59 (1990), 280-297.

Χριστόπουλος, Μ., *Μιμήσεις πράξεων. Αφήγηση και δομή στις τραγωδίες των κλασικών χρόνων*. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα 2002.